

ĚDIČNÍ POZNÁMKA

Svazek Drobné klepy VI obsahuje Nerudovy fejetony otiskované v Národních listech v letech 1888—1891 (poslední napsán tři týdny před jeho smrtí) a uzavírá tak celý cyklus. Bylo do něj zahrnuto celkem 85 fejetonů, vesměs označených Nerudovou značkou Δ . I když byl Neruda v této době již nemocen, neztrácel styk s redakcí novin a veřejným děním a nepřestával se dotýkat otázek, které vzrušovaly tehdejší českou společnost (rozpory mezi mladočeským a staročeským táborem, sněmovní diskuse, národnostní boje, otázka vyrovnání, příprava Zemské jubilejní výstavy atp.), více než dříve se však obracel ke své knihovně a čerpal z ní materiál pro své nedělní fejetony. Svazky Nerudovy knihovny, uložené v dependanci knihovny Národního muzea na Peruci, s četnými Nerudovými rukopisnými poznámkami jsou toho dokladem.

Základem edice je znění Národních listů. Podobně jako u předcházejících svazků přejímáme Nerudovy korektury na výstřižcích Národních listů, chovaných v literárním archívu Památníku národního písemnictví mezi Nerudovou a Herrmannovou pozůstalostí, které Neruda prováděl při přípravě knižního vydání Drobných klepů. Kromě toho se dochoval i rukopis fejetonu „Kdo by pohlédl teď na mou líci...“ z 29. ledna 1888 (muzeum v Olomouci). Rozdíly mezi jednotlivými zněními uvádíme v následujícím různočtení, přičemž na prvním místě je vždy znění, které tiskneme, tj. Nerudou později korigované. Znění v Národních listech označujeme *č*, rukopis *r*; špičaté závorky $\langle \rangle$, jichž používáme při popisu rukopisu, znamenají Nerudův škrť nebo uvádějí původní podobu, která byla ještě v rukopise Nerudou přímo při psaní, ev. při celkovém čtení opravena.

Str. 14, 13 *v č. bylo navíc:*

Ale netrapme se podobnými těžkými myšlenkami — vždyť je masopust! Ba už jsme ho skorem celou čtvrtinu šťastně také zkonsumovali. Rychlým krokem stoupá k vrcholi svému a dnes už přinesly Národní listy větu:

„*Slavnost Národní besedy, čtyřicetileté jubileum tohoto plesu, střediska české inteligence, jest již přede dveřmi.*“

Slova ta znějí tak vážně jako jubilejní výkřik před slavným ránem, jako hrom, zapadající do prsou lenivých a nedbalých, a člověk cítí, že pisateli přítom dech se až v hrdle oužil.

Čtyřicet let! A každého roku tam bylo najisto plno hezkých děvčat? A jedna z nich přece najisto byla vždycky „ta nejhezčí“?! Ach — nebýt té

nedostatečné předvídavosti české! Aby se byla takhle zakládala obrazová galérie těch „nejhezčích“ z Národní besedy! Jako se zakládá například galérie purkmistrů pražských!

Tvrdím: ta galérie krasotinek by byla zrovna tak zajímavá jako ta galérie purkmistrovská. A naposledy by se našli lidé, kteří by řekli: „*ještě* zajímavější!“

20, 3 Péro] Pero *r*; 9 nevyklouzne] ⟨nevypadne⟩ *r*; 10—11 Zadržel jsem mu ruku] Zadržel jsem ⟨ho⟩ *r*; 11 udělal] ⟨ublížil⟩ *r*; 12 Ó vy děti — vy děti!] ⟨Děti — děti!⟩ *r*; nemůžete] ⟨nemůže⟩ *r*; 13 trošičku] ⟨trochu⟩ trošičku *r*; kteréhož až daroval] ⟨jehož bůh ustanovil⟩ *r*; 14 při vás až K muži] ⟨při vás celou kadrilu až do posledního taktu? k muži,⟩ *r*; 16 na každém vašem kroku] ⟨na každém kroku⟩ *r*; 17 do posledního svého dechu] ⟨do posledního dechu⟩ *r*; 19 vám napsal] ⟨teď napsal⟩ *r*; celé pojednání] ⟨celé nějaké pojednání⟩ *r*; Abych promluvil] ⟨Abych prý promluvil⟩ *r*; 20 kapitolu dlouhou] ⟨kapitolu⟩ *r*; 21 i] a *r* (*stejně i 22, 23*); „měkkém“ čili „jemném“] ⟨„měkkém“, „jemném“⟩ *r*; 23 hrubozrnném] ⟨lidumilém⟩ *r*; 25 to všechno] ⟨to⟩ *r*; Nikdo věru] ⟨Nikdo⟩ *r*; 26 nezabránil by] ⟨nezabránil by tady⟩ *r*; nedopadla na vás] ⟨nedopadla⟩ *r*; 28 Ale víte] ⟨Víte⟩ *r*; 30 ku svým tanečnickům cituplny] ⟨cituplny ku svým tanečnickům⟩ *r*; Rozumíte] ⟨Víte⟩ *r*; 31 Mužům cit ovšem nesluší] ⟨cit že děvčatům sluší, učiní je ještě hezčí⟩ *r*; 21, 1 podobá se vám] ⟨vypadá⟩ *r*; 2 vám sluší cit] ⟨vám sluší⟩ *r*; 4 to tedy jest tak cituplny] *není v č, r*; 5...!] ⟨husa!⟩ *r*; 6 pobaví se přitom, věřte] ⟨pobaví se přitom⟩ *r*; ještě] ⟨zároveň⟩ *r*; 9 Přitiskněte se nato hezky k němu] Přitiskněte se k němu; 11—12 že mu klesáte až na dno jeho] že ⟨se mu díváte do⟩ *r*; 14 hoří] cítí *č, r*; 16 tanečníka] ⟨ho⟩ *r*; 21 zrovna jako tkalounky] ⟨jako tkalounky⟩ *r*; 22 k zástěrkám] ku zástěrkám *r*; 23 arcí zase] ⟨zase⟩ *r*; 24 Vedeť přílišnost citu třeba až] ⟨Přilíšnost citu vede⟩ *r*; takového něco] ⟨takové věci⟩ *r*; 25 nenávidím] *v r předtím nečitelný škrť*; 32 chodí k nim do domu] chodí ⟨do domu k nim⟩ *r*; 34 myšlenky] myšlénky *r*; 22, 7 Když někdo] Když ⟨se⟩ *r*; 13—14 Když blecha až zamilované psaní] *není v č, r*; 17 pomlouvají mu nevěstu] pomlouvají mu ⟨lidé jeho⟩ nevěstu *r*; 19 si] ⟨se⟩ *r*; 21 něco rozlije] ⟨rozlije ⟨jí⟩ něco⟩ *r*; 29 mít také touhu] ⟨mít touhu⟩ *r*; 29—30 budou si rovněž namlouvat] budou si ⟨namlouvat — a fi donc⟩; 30 naposled ženit] ⟨ženit⟩ *r*; 30 *v č, r, navíc*:

Děsná doba (⟨Děsný čas⟩ *r*), ta nynější! A bude teď pořád jenom ještě horší. Svatebních průvodů přibývá každým dnem, řady povozů lítají všemi směry, a než nadejde spásonosný 15. únor, bude po ulicích až nebezpečno chodit! Mně to náramně překáží! A letos více než jindy. Potřebuju volného pohybu po ulicích.

Obcházímť sem tam a prohlížím si těch šestnácte „nejvýnosnějších domů“ v Praze, jichž seznam přinesly (⟨přinesly tadyhle⟩ *r*) dne 20. ledna Národní listy. Ne snad že bych si chtěl některý z nich koupit — já nedělám vtipy tak špatné a tak bolestné —, ale zajímají mne. Novinářská zpráva způsobila totiž v některých (⟨způsobila v některých⟩ *r*) myšlénkách mých důkladný obrat.

Jsem Pražan a také já jsem považoval (⟨považoval posud⟩ *r*) za nejvýnosnější dům v Praze posud Platýz. Již malému dítěti vyprávěli také mně známou tu pražskou báji, že Platýz nese svému majiteli na každičku hodinu čistý dukát. A že jsem (⟨Jsem⟩ *r*) od náтуры člověk velice (⟨od náтуры velice⟩ *r*) závistivý, nenáviděl jsem z gruntu srdce (⟨já nenáviděl⟩ *r*) majitele Platýzu a s ním i celý jeho Platýz (⟨celý Platýz⟩ *r*). Kdykoliv mne například napadlo, že by to bylo přece jen pěkné bydlení, kdyby si zde člověk najal pro sebe takhle celé (⟨pro sebe celé⟩ *r*) první patro, odmítl jsem myšlenku tu ihned vždycky s indignací (⟨s indignací rozhodnou⟩ *r*) a nezeptal se ani, co by to tak asi stálo. Když jsem zrovna nemusil, skrz Platýz jsem nikdy nešel (⟨nešel nikdy⟩ *r*). A abych jej hodně, pořádně ponížil, posílal jsem si tam (⟨jsem tam⟩ *r*) po dlouhou dobu den co den za dva krejcary pro tva-
roh — „Tumáš!“ Vždycky pak jsem (⟨Vždycky jsem⟩ *r*) měl takovou nějakou naději tajnou, že nadejde přece ještě jednou (⟨nadejde jednou⟩ *r*) čas a té slávě a pejše, tomu protivnému Platýzu důkladně že se odzvoní. Zpytoval jsem proto domy (⟨Zpytoval jsem domy⟩ *r*) konkurující (⟨konkurující domy⟩ *r*), pohlížel jsem zvláště často na Příkopní Černou růži — pro-sebně — doufanlivě —

A přes noc najednou je Platýz teď ve výnosnosti (⟨Najednou Platýz ⟨již⟩ *r*) až na čtvrtém místě a na prvním je čp. 969-I — sláva! Číslo to — tak dlouho nepovšimané, nedoceňované — nalezá se (⟨Číslo to nalezá se⟩ *r*) zrovna na naroží (naroží *r*) Příkopů a ulice Celetné, hledí do ulice Hyberské a na náměstí Josefské — opět se osvědčilo tedy (⟨tedy to krásné⟩ *r*) pořekadlo naše: „Sedávej, panenka, v koutě“ — atd.

Tuže pěkný domek! Téměř líbezný! Zamluvil se mi tak, že bych věru ihned byl ochoten obývat v něm tedy to první (⟨tedy první⟩ *r*) patro. Chodím kolem něho, usmívám se naň, a když (⟨kdyby⟩ *r*) mne nikdo nevidí, pohladím ho vždycky trochu.

Ale, jak řečeno, také ostatním „nejvýnosnějším“ (⟨co nejvýnosnějším⟩ *r*) věnuju teď živý a opravdový zájem. Proto mně také překáží to nynější sem-tamlítání svatebních vozů (*v r. násl.* ⟨bez⟩): nemohuť se postavit, kam chci, přecházet, jak chci, atd. Beztoho je teď u těch domů tlačence stálá. Samý mladý pán — samý mladý pán! Chodí kolem, přecházejí (*v r. násl.* ⟨do⟩) protějším chodníkem, vcházejí k domovníkovi a vyptávají se (⟨vyptávají⟩ *r*), kdo je domácím, kolik má dcer, v kterých oknech bydlí — —

Ad vocem domovník! Jakpak bylo asi tomu panu domovníkovi z č. 969-I (⟨z č. 696⟩ *r*), když ráno dne 20. (dvacátého *r*) ledna vykročil ze své jizby a postavil se do vrat v celé té náhlé své novinářské slávě!? Jak mu spravedlivou pýchou asi zazářily oči! S jak (⟨slávě? S jak⟩ *r*) mohutnou radostí tlouklo mu asi to jeho srdce —

Ach — (⟨Ach — já když tluču, také vždycky tluču s radostí! Chtěl bych⟩ *r*) chtěl bych teď býti srdcem domovníka toho! Chtěl bych! Ať by si Platýz dostal z toho třeba psotník! 27, 6 na jediné nožce] *není v č*; 37, 2 V Praze 25. února] V Praze 25. února, — čili v předvečer neděle, jež se zove Vymetačka č; 30, 9 žně dobré], dobré žně č.

Edice se řídí týmiž zásadami jako předcházející svazky. Textové úpravy byly provedeny na těchto místech:

str. 302: *vždy* to bude pořád kanálem páchnout... m. *vždyť*...;

412: A *já jsem* na ten „vtip“ nebyl ... pyšen... m. *A jsem já*...